

Notat

Kommenteret høringsnotat om udkast til lov om ændring af lov om befordringsrabat til studerende ved videregående uddannelser, lov om befordringsrabat til uddannelsessøgende i ungdomsuddannelser m.v. og lov om Udbetaling Danmark

1. Indledning

Uddannelses- og Forskningsministeriet har i perioden fra den 29. juni til den 17. august 2018 haft et udkast til lovforslag i høring blandt relevante institutioner og organisationer. Høringen har også været offentliggjort på Høringsportalen.

24. august 2018

Ministeriet har modtaget 30 høringssvar, hvoraf 16 indeholder bemærkninger til lovforslaget. I notatet er medtaget de væsentligste punkter fra høringssvarene.

Hovedelementerne i lovudkastet er bevaret. Det skal dog bemærkes, at ministeriet i høringsperioden har indsat forslag til ændring af lov om Udbetaling Danmark samt hjemmel til at klage over visse afgørelser til Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger. Ændringerne er sammenfattet under pkt. 5.

Ref.-nr.
18/030527-10

2. Generelle bemærkninger til udkastet til lovforslaget

Der gives i høringssvarene udtryk for en bred opbakning til lovforslagets hensigt om at målrette ordningen om godtgørelse efter en kilometersats, således at der alene kan gives godtgørelse efter en kilometersats til dage med befordring mellem uddannelsessted og bopæl.

Der gives i høringssvarene ligeledes udtryk for en generel tilslutning til forslagene om, at befordringsrabat og godtgørelse efter en kilometersats skal rettes mod studerende og uddannelsessøgende med daglig befordring. Enkelte høringssvar har dog understreget vigtigheden af, at studerende fortsat skal have mulighed for at være bosat uden for de større uddannelsesbyer,

3. Bemærkninger til enkeltelementer i udkastet til lovforslag

3.1. Måltrening af godtgørelse til befordring efter en kilometersats

Aalborg Universitet (AAU), Københavns Universitet (KU), Syddansk Universitet (SDU), Dansk Industri (DI), Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Akademikerne (AC) og Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) kan tilslutte sig målretningen af ordningen om godtgørelse efter en kilometersats, således at der alene kan gives godtgørelse for den faktiske befordring mellem uddannelsessted og bopæl.

3.2. Godtgørelse til dage med befordring mellem uddannelsessted og bopæl

Aarhus Universitet hilser det velkomment, at de studerende selv skal indberette omfanget af den faktiske befordring.

AAU finder det uklart, hvordan indberetningen og kontrollen af rejsedage skal ske. *AAU* gør opmærksomt på, at der ikke er mødepligt på universiteter, og at de studerende også har fremmøde på universitetet ud over den skemalagte undervisning. *AAU* kan kun støtte op om en model, hvor de studerende indberetter rejsedage på tro og love.

KU bemærker, at antallet af undervisningsdage ændrer sig løbende fra semester til semester, og at de studerende reelt kun vil kunne angive dage med befordring for et semester af gangen. *KU* opfordrer til en elektronisk løsning uden manuel sagsbehandling, hvor den studerende blot opgiver antal dage med udgift til befordring. *AC* bemærker, at forslaget lægger en yderligere byrde på de enkelte uddannelsessteder.

Erhvervsskoler og – Gymnasier henstiller, at det for elever bør være let og overskueligt at søge om befordringsrabat, da manglende transportgodtgørelse kan betyde, at især socialt udsatte elever ikke møder op på skolen.

KU finder, at der bør tages stilling til udbetaling af godtgørelse efter en kilometer-sats, hvis to eller flere studerende kører sammen.

AAU tilslutter sig, at der skabes hjemmel til at rejse krav om tilbagebetaling af for meget modtaget godtgørelse.

Danske Studerendes Fællesråd (DSF) henstiller, at kravet om tilbagebetaling af godtgørelse udføres på en hensigtsmæssig måde over for de studerende.

Udbetaling Danmark bemærker, at det er deres forståelse, at Udbetaling Danmark udelukkende skal træffe afgørelse om og varetage administrationen af opkrævningen af krav om tilbagebetaling af godtgørelse. Det er endvidere Udbetaling Danmarks opfattelse, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at opkrævningen af tilbagebetaling af godtgørelse sker efter regler, der i videst muligt omfang svarer til reglerne i SU-bekendtgørelsen.

Ministeriet bemærker, at målretningen af befordringsgodtgørelsen indebærer, at der fremover vil kunne gives godtgørelse til dage med faktisk befordring mellem bopæl og uddannelsessted.

Godtgørelsen vil med forslaget ikke være begrænset til dage med planlagt undervisning. Der vil således også fremover kunne gives godtgørelse til dage, hvor der ikke er planlagt skemalagt undervisning, men hvor den studerende eller uddannelsessøgende tager til uddannelsesstedet f.eks. med henblik på gruppearbejde, brug af udstyr, litteratursøgning m.v. Det afgørende vil være, at den studerende eller den uddannelsessøgende har haft befordring mellem bopæl og uddannelsessted.

De nærmere regler om indberetning af dage med befordring vil blive fastsat i en bekendtgørelse. Efter forslaget vil de studerende og uddannelsessøgende, der er omfattet af ordningen, skulle indberette dage med befordring. Der vil i forbindelse

med implementeringen af ordningen være fokus på, at administrationen bliver digitalt understøttet i videst muligt omfang og den bureaukratiske byrde mindst mulig. De studerende og uddannelsessøgende vil, som det er tilfældet i dag, have mulighed for at blive vejledt på uddannelsesstedet. Det er ligeledes hensigten, at der vil blive fastsat regler om tilbagebetaling, som i videst mulig omfang svarer til de gældende regler om tilbagebetaling af SU-krav.

3.3. Godtgørelse efter en kilometersats til daglig befordring

KU og *FA* anerkender ønsket om at ændre reglerne, så der kan gives afslag på kilometerpenge, hvis afstanden mellem bopæl og uddannelsessted er så lang, at det er urealistisk, at denne foretages dagligt. *KU* finder, at fastsættelsen af objektive kriterier vil lette sagsbehandlingen, men bemærker at forslaget vil kunne give anledning til kritik fra studerende, som rent faktisk befordrer sig over lange strækninger.

AAU understreger, at det er vigtigt, at der snarest muligt fastsættes objektive regler med klare retningslinjer for, hvornår der er tale om daglig befordring. Det bør fremgå, med hvilken hyppighed og regelmæssighed der skal være transport mellem bopæl og uddannelsessted.

DA opfordrer til, at der ved udmøntningen af lovforslaget tages højde for, at eleverne på erhvervsuddannelserne ofte har lang transporttid på grund af den geografiske placering af erhvervsskolerne.

Ministeriet bemærker, at det er hensigten, at der i bekendtgørelse fastsættes objektive bestemmelser om rejsetid inden for rammerne af lovbemærkningerne. Det er forventningen, at der vil blive fastsat en grænse på 3-4 timer hver vej. Ministeriet skal endvidere bemærke, at det tillige er hensigten at fastsætte regler, der giver mulighed for dispensation.

Grænsen på 3-4 timer skal samtidig ses i sammenhæng med den nuværende regel, hvor der maksimalt ydes kilometerpenge til 300 km dagligt (150 km hver vej). Den nuværende grænse for kilometerpenge vil derfor ofte svare til en rejsetid til og fra uddannelsesstedet på ca. 1½ - 2 timer.

Det er dermed også forventningen, at den foreslåede regel ikke få betydning for studerende, der har en rejsestrækning på op til 300 km. Den foreslåede regel vil derfor alene afskære meget lange rejsestrækninger, der svarer til 250-300 km hver vej.

Særligt for elever på erhvervsuddannelser bemærkes, at de tillige kan søge optagelse på en kostafdeling, hvis deres bopæl ligger mere end 5 kvarters transporttid fra det uddannelsessted, hvor de er optaget.

3.4. Befordringsrabat til daglig befordring

KU anerkender ønsket om at ændre reglerne, så der kun kan godkendes periodekort med rabat til realistiske daglige rejser mellem bopæl og uddannelsessted. *KU*

henstiller til, at der i forbindelse med administrationen udarbejdes en teknisk løsning med mindst muligt manuel kontrol.

AAU og Copenhagen Business School (CBS) bemærker, at det bør afklares, hvilken instans, der skal foretage vurderingen af, om betingelserne for køb af periodekort med rabat er opfyldt.

LO og FTF kan ikke tilslutte sig de foreslåede grænser for omfanget af den daglige befordring. De peger i den sammenhæng på, at forslaget f.eks. ikke tager højde for manglen på studieboliger i de store uddannelsesbyer. De finder, at hvis der skal være begrænsninger, bør det have karakter af et loft over befodringsrabattens omfang, uden at det forhindrer den enkelte studerende i at have et stort tidsforbrug til transport.

AC finder det ligeledes afgørende, at de studerende ikke er nødsaget til at bo i nærheden af uddannelsesstedet og kan bosætte sig uden for de større studiebyer.

KU henstiller til, at der udformes en løsning, så ansøgninger om kontantrabat gøres fuldt digitale.

Studerterforum UC udtrykker bekymring over, at de studerende med forslaget ikke vil kunne modtage befodringsgodtgørelse i henhold til andre regler, hvilket kan begrænse mulighederne for erhvervsarbejde.

Ministeriet bemærker, at det er hensigten at etablere en digital løsning i forbindelse med ansøgning om ret til befodringsrabat (Ungdomskort), der kontrollerer rejsetid med offentlig befodrning. Kontrollen forventes derfor fuldt ud digitaliseret. De studerende kan dog have konkrete rejsetider, der varierer i forhold til opgørelsen i den digitale kontrol, f.eks. ved forskellige individuelle muligheder for tilslutningstransport til eksempelvis bus og tog. Det er i den forbindelse hensigten, at uddannelsesstederne træffer afgørelser i sådanne grænsetilfælde, hvilket forventes at have et begrænset omfang.

Det skal samtidig bemærkes, at en øvre grænse for rejsetiden på 3-4 time hver vej, som betingelse for befodringsrabat, giver mulighed for en meget betydelig rejsestrækning. Der vil eksempelvis være mulighed for:

- Alle rejser internt på Sjælland,
- Alle rejser internt på Fyn og mod eksempelvis København og Århus.
- Alle rejser internt i de tre regioner i Jylland samt overvejende alle rejser mellem adresser i tilstødende regioner.

Der vil dog i de nævnte eksempler kunne opstå situationer, hvor tiden til tilslutningstransport til offentlig befodrning gør, at rejsen ikke kan foretages indenfor 3-4 timer. Efter en konkret vurdering vil det dog være muligt at komme inden for grænsen, hvis tilslutningstransporten eksempelvis kan foretages hurtigere på cykel, så rejsetiden kommer inden for den øvre grænse.

Det forventes derfor ikke, at reglen i praksis vil få betydning for studerende, der i dag reelt har daglig befodrning. Det er ligeledes ministeriets opfattelse, at forslaget

dermed ikke forringer de studerendes mulighed for at blive boende uden for de større uddannelsesbyer.

Det bemærkes, at det er hensigten at fastsætte regler, der giver mulighed for dispensation.

Om de studerendes mulighed for befodringsfradrag i forbindelse med deres erhvervsarbejde, skal det bemærkes, at befodringsfradrag efter ligningsloven ikke er "godtgørelse efter andre regler". Forslaget ændrer dermed ikke på de studerendes mulighed for et skattemæssigt befodringsfradrag i forbindelse med erhvervsarbejde.

3.5. Ingen befodringsrabat i måneder i lønnet praktik ved videregående uddannelser

AAU finder det positivt, at der sker en ensretning af retsstillingen for studerende på hhv. ungdomsuddannelser og videregående uddannelser.

LO og FTF kan ikke støtte forslaget om, at studerende ved videregående uddannelser ikke kan få befodringsrabat i perioder med lønnet praktik, da forslaget stiller studerende med langt mellem bopæl og praktiksted i en dårlig situation. Dette gælder i sær for studerende i landdistrikter og fagområder, hvor der kan være langt til praktikstederne. For så vidt angår muligheden for at få befodringsfradrag, gøres der opmærksomt, at de studerende i praksis vil skulle lægge ud for udgifter, indtil årsopgørelsen afsluttes.

Ministeriet bemærker for det første, at der med forslaget sker en ligestilling af uddannelsessøgende i ungdomsuddannelser, som ikke har mulighed for at få befodringsrabat i perioder med lønnet praktik. For det andet er der tale om perioder, hvor de studerende og uddannelsessøgende betragtes som beskæftigede med en lønindtægt. Da det fremgår studieordningerne, i hvilke periode der er lønnet praktik, vil der også være mulighed for at tage højde herfor i forskudsopgørelsen. Det bemærkes, at studerende i ulønnet praktik fortsat vil kunne benytte sig af befodringsrabatordningen.

3.6. Overgangsregler

AAU bemærker, at der i lovforslagets ikrafttrædelsesbestemmelse, bør indsættes overgangsbestemmelser, som regulerer forholdet for studerende, der har opnået en tildeling efter de gældende regler.

Ministeriet bemærker, det i lovforslaget vil blive præciseret, at de nye regler om befodringsrabat vil gælde for ansøgninger, der modtages i det elektroniske selvbetjeningssystem den 1. juli 2019 eller senere. Den foreslåede regel om, at der ikke kan gives rabat til studerende i lønnet praktik, foreslås dog at træde i kraft for alle studerende den 1. juli 2019.

For så vidt angår de nye regler om godtgørelse efter en kilometersat vil det blive fastsat, at de nye regler skal gælde for alle studerende og uddannelsessøgende, der ønsker godtgørelse fra og med den 1. juli 2019, uanset om de tidligere er blevet godkendt til godtgørelse efter de hidtil gældende regler.

4. Øvrige bemærkninger

Datatilsynet anviser i deres høringssvar en række forslag til præciseringer i lovforslagets bemærkninger, herunder at det bør præciseres i de relevante afsnit, at behandling af personoplysninger skal ske under iagttagelse af databeskyttelsesforordningen og databeskyttelseslovens regler.

Ministeriet bemærker, at Datatilsynets præciserende bemærkninger vil blive indarbejdet i lovforslaget.

Ankestyrelsen bemærker, at det er styrelsen, som træffer afgørelse om at rejse krav om tilbagebetaling af for meget modtaget godtgørelse. *Ankestyrelsen* gør i forlængelse heraf opmærksomt på, at det er uklart, om Udbetaling Danmark med forslaget vil træffe afgørelser, som er omfattet af det forvaltningsretlige afgørelsesbegreb.

Ministeriet bemærker, at Udbetaling Danmark i forbindelse med administrationen af krav om tilbagebetaling af godtgørelse – på tilsvarende vis som det er tilfældet i forbindelse med administrationen af SU-krav - vil kunne træffe afgørelse om f.eks. fastsættelse af tilbagebetalingsperioden, forlængelse af den fastsatte tilbagebetalingsperiode og lempelse i vilkårene for tilbagebetalingen m.v. Dette vil blive uddybet i lovforslagets bemærkninger.

5. Oversigt over væsentlige ændringer i lovforslaget i forhold til høringsudkastet

- I lovforslaget indsættes som § 3 forslag til ændring i lov om Udbetaling Danmark. Ændringen indebærer, at der i lovens § 1 a, stk. 1, indsættes efter nr. 34 som nye numre: 35) Lov om befordringsrabat til studerende ved videregående uddannelser og 36) Lov om befordringsrabat til uddannelsessøgende i ungdomsuddannelser m.v. Hermed fastsættes, at Udbetaling Danmark vil kunne varetage opgaver i medfør af de oven nævnte love.
- Med lovforslagets § 1, nr. 17, indsættes som § 6, stk. 3 og 4, hjemmel til, at styrelsens afgørelser om tilbagebetaling af for meget modtaget godtgørelse og Udbetaling Danmark afgørelser om administrationen af opkrævningen kan indbringes for Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger.
- Med lovforslagets § 2, nr. 14, indsættes som § 16, stk. 3 og 4, hjemmel til, at ministeriet eller anden statslig myndigheds afgørelser om tilbagebetaling af for meget modtaget godtgørelse og Udbetaling Danmark afgørelser om administrationen af opkrævningen kan indbringes for Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger.
- Det præciseres i lovforslagets bemærkninger, at der kan fastsættes regler om dispensation fra de objektive krav til daglig befordring, herunder f.eks. et krav om maksimalt 3-4 timers befordring hver vej.
- Der endvidere foretages flere justeringer af lovteknisk og sproglig karakter.